

Odbor za peticije

2021/2180(INI)

15.3.2022

MNENJE

Odbora za peticije

za Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

o poročilu Komisije o pravni državi za leto 2021
(2021/2180(INI))

Pripravljalavka mnenja: Isabel Benjumea

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za peticije poziva Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. poudarja, da ima Odbor za peticije pomembno vlogo pri odkrivanju morebitnih kršitev pravne države in opozarjanju nanje, pri čemer upošteva številne peticije državljanov, ki so zaskrbljeni zaradi kršitev pravne države; je odločno prepričan, da je popolno varstvo vseh državljanov EU in njihovih temeljnih pravic po vsej Uniji mogoče zagotoviti le, če države članice v celoti spoštujejo vsa načela pravne države in druge vrednote iz člena 2 PEU, saj pomanjkljivosti v eni državi članici vplivajo na druge države članice in Unijo kot celoto; poudarja, da pravna država sodi med skupne vrednote Unije in je zato bistvena za doseganje njenih ciljev; poudarja, da je spodbujanje in ohranjanje tega načela skupna odgovornost EU in držav članic;
2. poudarja, da koncept pravne države vključuje načela, kot so zakonitost, pravna varnost, delitev oblasti, prepoved samovoljnega izvajanja izvršilne oblasti, učinkovito sodno varstvo, ki ga zagotavljajo neodvisna in nepristranska sodišča ob polnem spoštovanju temeljnih pravic in prava EU, boj proti nekaznovanju, pravočasno izvrševanje sodb, vključno s tem, da morajo vsi javni organi stalno upoštevati veljavne zakone in postopke, ter enakost pred zakonom in nacionalnimi organi; poudarja, da so ta načela skupna vsem državam članicam, ne glede na njihove ločene pravne sisteme;
3. poudarja pomen priporočil Parlamenta iz njegove resolucije z dne 24. junija 2021 o poročilu Komisije o stanju pravne države za leto 2020¹; z obžalovanjem ugotavlja, da Komisija v svojem poročilu o stanju pravne države za leto 2021 ni ustrezno obravnavala vseh teh priporočil in ni zadostno obravnavala vseh vprašanj pravne države;
4. poudarja, da so odgovornost sodstva, neodvisnost tožilstva in sodstva ter izvrševanje sodb bistveni elementi pravne države; poziva Komisijo, naj uveljavlja te temeljne vrednote EU, kadar jih države članice kršijo ali ne ukrepajo v zvezi s kršitvami subjektov na poddržavni ravni, da bi povečala zaupanje državljanov v sodstvo; poziva Komisijo, naj v ta namen uporabi vsa sredstva, ki jih ima na voljo, zlasti mehanizem pogojenosti s pravno državo, kjer je to ustrezno; poziva države članice, naj sodnike in tožilce zaščitijo pred političnimi napadi in pritiski kot poskuse onemogočanja njihovega dela, da bi v celoti ohranili njihovo neodvisnost;
5. opozarja na veliko število peticij² v zvezi z izzivi, ki jih je prinesla pandemija covid-19; v zvezi s tem opozarja, da Beneška komisija trenutno spremlja ukrepe, ki so jih države članice sprejele zaradi pandemije in njenega vpliva na demokracijo, pravno državo in temeljne pravice; poziva Komisijo, naj v prihodnjih poročilih razišče in še naprej ocenjuje, ali so bili ukrepi, povezani s covidom-19, časovno omejeni ter ali sta bila njihova nujnost in sorazmernost upravičena in javnost v celoti seznanjena z rezultati ocen; zahteva, naj se oceni sistem zavor in ravnovesij med pandemijo; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so sodišča v več državah članicah že odločila, da nekateri ukrepi niso v

¹ UL C 81, 18.2.2022, str. 27.

² Glej peticije št. 1438/2020, 1469/2020, 1493/2020, 1501/2020, 0038/2021, 0046/2021, 0053/2021, 0106/2021, 0152/2021, 0186/2021 in 0533/2021.

skladu z nacionalno ustavo; poudarja, da mora biti pred krizo vzpostavljena jasna pravna ureditev; poudarja, da bi morale države članice izkoristiti izkušnje, pridobljene med pandemijo covida-19, da bi zagotovile potrebno odgovornost in preglednost v prihodnjih krizah; pozdravlja prizadevanja varuhov človekovih pravic in institucij za človekove pravice, da bi zagotovili kontinuiteto dela kljub velikim izzivom, s katerimi se soočajo;

6. ugotavlja, da so vlade v več državah članicah zaradi pandemije covida-19 urgentno sprejele izredne ureditve in zakonske odloke, kar je vplivalo na delovanje državnih pravosodnih sistemov in dejavnost sodišč; obžaluje slabo sodelovanje ali celo popolno nesodelovanje nekaterih nacionalnih parlamentov pri odločanju ter zaprtje parlamentov v številnih državah članicah med pandemijo, kar je povečalo pristojnosti vlad in privedlo do manjše odgovornosti in preglednosti izvršilne veje oblasti;
7. poziva institucije EU in države članice, naj izboljšajo učinkovitost pravosodnega sistema z razvojem in izvajanjem strukturnih reform ter visoko stopnjo digitalizacije, ki se je izkazala za učinkovito pri preprečevanju zaostankov, zlasti v prvi fazi pandemije covida-19; poudarja, da so za razvoj učinkovitih pravosodnih sistemov potrebni zadostni finančni in človeški viri;
8. je zelo zaskrbljen zaradi statusa poljskega ustavnega sodišča, tesne povezave med tožilci in vlado (zlasti generalnega državnega tožilca/ministra za pravosodje) ter popolnega neupoštevanja tako zahtev prava EU kot tudi Evropske konvencije o človekovih pravicah in poljskih ustavnih zahtev³; je zaskrbljen tudi zaradi nepristranskosti sodstva na Madžarskem⁴ in neodvisnosti sodstva v Španiji⁵;
9. poudarja, da je nujno izvrševanje sodb na nacionalni ravni kot na ravni EU, in obsoja, da pristojni javni organi ne spoštujejo sodb Sodišča Evropske unije in nacionalnih sodišč; poudarja, da je treba sodbe Sodišča Evropske unije izvajati pravočasno in čim prej v skladu s Pogodbama⁶, zlasti tiste sodbe, katerih namen je preprečiti diskriminacijo na podlagi spola, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodnosti manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti;
10. obžaluje odnos katalonskih vladnih organov, ki se javno hvalijo, da ne priznavajo sodb, ki so jih izrekla pristojna sodišča na področju izobraževanja, in s tem očitno kršijo pravico otrok, da študirajo v uradnem jeziku svoje države članice; meni, da ta odnos in dejanja skupaj z nadlegovanjem tožnikov ogrožajo spoštovanje pravne države in delitev oblasti ter s tem resno škodijo pravu in pravicam državljanov;
11. poziva Komisijo, naj sprejme ukrepe za boljše preprečevanje korupcije⁷, da bi povečali preglednost javne uprave ter izboljšali dostop do informacij o lobiranju in nadzor nad

³ Peticije št. 0559/2020, 1154/2020, 1246/2020, 1360/2020 in 0869/2021.

⁴ Peticija št. 1512/2020.

⁵ Peticije št. 1180/2020, 1182/2020, 1326/2020, 1367/2020, 1561/2020 in 0353/2021.

⁶ Glej peticijo št. 0858/2017 o vplivu popolne jezikovne potopitve v katalonščino na šolo na družine, ki se priselijo v regijo.

⁷ Glej na primer peticijo št. 0822/2020 o domnevni korupciji v Bolgariji in peticijo št. 0194/2020 o domnevni korupciji na Slovaškem.

financiranjem političnih strank; poudarja, da so ukrepi za boj proti korupciji ključni za zaščito gospodarskih interesov Unije in njeno trajnostno rast; poudarja, da so takšni ukrepi, zlasti v dogajanjih, povezanih s pandemijo, nujni za preprečevanje kršitev in zlorab, ki ogrožajo okrevanje držav članic in Unije po krizi; opozarja države članice na tveganje, da bi zlasti med pandemijo covid-19 ogrozile boj proti korupciji zaradi splošne pospešitve postopka odločanja in poenostavitve postopkov javne uprave, kot so javna naročila, ki vodi v nekonkurenčno ali neposredno oddajo naročil;

12. izraža zaskrbljenost zaradi varnosti žvižgačev, ki prijavijo korupcijo⁸ ali druge nezakonite dejavnosti⁹ in so nato kršene njihove temeljne pravice;
13. obžaluje, da neodvisnost medijev in varnost novinarjev nista splošno zagotovljeni; poudarja pomen pluralnosti medijev in potrebo po zaščiti novinarjev pred grožnjami in napadi, da bi preprečilo samocenzuro, zagotovili svobodo izražanja in govora ter pravico do obveščeniosti ter obvarovali novinarski poklic; poudarja, da imajo preiskovalni novinarji ključno vlogo v boju proti korupciji, goljufijam in nezakonitim dejavnostim, ki negativno vplivajo na proračun EU; v zvezi s tem znova poudarja, da je treba preiskovalno novinarstvo zaščititi pred strateškimi tožbami za onemogočanje udeležbe javnosti, ter se osredotočiti pri tem na to, kako vplivajo na manjše medijske hiše in samostojne novinarje; ugotavlja, da so osebno nadlegovanje, ustrahovanje in smrtne grožnje še posebej skrb vzbujajoči in da se število spletnih groženj povečuje po vsej EU; poudarja težave, s katerimi se srečujejo novinarji in mediji pri zagotavljanju preverjenih informacij državljanom o pandemiji covid-19; izraža zaskrbljenost zaradi slabšanja gospodarskih in delovnih razmer novinarjev med pandemijo covid-19 in krizo, ki je sledila, ter poudarja, da se je stopnja brezposelnosti v sektorju znatno povečala; poziva Komisijo, naj izboljša instrumente za ocenjevanje vladnih ukrepov, ki bi lahko ogrozili svobodo obveščanja in pluralizem;
14. ponovno poudarja, da se z vladnimi subvencijami in na žalost z zlorabo sredstev EU, namenjenih povečevanju priljubljenosti politik in programov EU, pogosto krši neodvisnost medijev;
15. opozarja, da sta potrebna boljše pravno urejanje in večja preglednost v zvezi z družbenimi mediji in omrežnimi platformami¹⁰; je seznanjen, da horizontalna ocena medijskega sektorja ni dovolj in da spletni mediji niso zadostno obravnavani v poročilu Komisije o stanju pravne države za leto 2021 (COM(2021)0700);
16. ugotavlja, da lažne novice in napačne informacije za državljane EU, ki iz njih izhajajo, ogrožajo demokracijo v EU¹¹, zlasti med pandemijo covid-19; ugotavlja, da je treba dezinformacije preverjati in se proti njim boriti z zagotovili, ne da bi pri tem kršili pravico do prejemanja in širjenja informacij, brez vmešavanja javnih organov, da bi preprečili kakršno koli kršitev člena 11(1) Listine EU o temeljnih pravicah;
17. je zaskrbljen zaradi porasta sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva proti ženskam, temnopoltim osebam in nebelcem, migrantom in beguncem, osebam

⁸ Glej peticijo št. 0242/2021.

⁹ Glej peticija št. 1056/2021 o zaščiti žvižgačev in novinarjev, ki poročajo o nezakoniti sečnji.

¹⁰ Glej peticije št. 1336/2020, 0036/2021, 0137/2021, 0691/2021 in 0719/2021.

¹¹ Glej peticije št. 1310/2019, 0268/2020, 0743/2020 in 1293/2020.

LGBTIQ¹² in manjšinam, zlasti Romom, ter tistih, ki so povezana z verskimi prepričanji in političnimi idejami; je globoko zaskrbljen zaradi dejstva, da mednarodni in nacionalni organi za človekove pravice poudarjajo, da narašča stopnja sovražnega govora na spletu, ki ga pogosto izvajajo politične osebnosti in je pogosto uperjen proti manjšinam, kar ogroža človekovo dostojanstvo, svobodo, enakost in spoštovanje človekovih pravic, tudi pravic pripadnikov manjšin, ter je v nasprotju z načeli pluralizma, nediskriminacije, strpnosti, pravičnosti, solidarnosti in enakosti med ženskami in moškimi; poziva Komisijo, naj si še naprej prizadeva za vzpostavitev učinkovitih meril za boj proti temu vprašanju, ne da bi to vplivalo na pluralizem sistema;

18. obžaluje, da nekatere države članice v nacionalno zakonodajo niso v celoti in pravilno vključile okvirnega sklepa Sveta o rasizmu in ksenofobiji¹²; obžaluje, da se določbe direktive o rasni enakosti¹³ še vedno ne izvajajo pravilno v vseh državah članicah;
19. poudarja, da bi bilo treba ugotovitve iz letnega poročila Komisije o stanju pravne države udejanjiti s konkretnimi političnimi ukrepi, da bi v celoti in učinkovito uporabili vsa orodja, ki so na voljo na ravni Unije za obravnavanje kršitev načela pravne države, kot so postopki za ugotavljanje kršitev, vključno s hitrimi postopki, predlogi za izdajo začasne odredbe Sodišča Evropske unije in ukrepi v zvezi z neizvrševanjem sodb Sodišča Evropske unije, pa tudi instrumenti, ki so na voljo v okviru finančne zakonodaje EU ter sektorska in finančna pravila za učinkovito zaščito proračuna EU, ki se uporabljajo, vključno s prekinitvijo plačilnih rokov, začasno ustavitvijo plačil, finančnimi popravki ali izključitvijo odhodkov iz financiranja EU ter postopki iz uredbe o pogojenosti s pravno državo, okvira za pravno državo in člena 7 Pogodbe o Evropski uniji, ki obravnavajo tveganja za temeljne vrednote EU v državah članicah; poziva Komisijo, naj učinkoviteje in hitreje uporablja svoja orodja, vključno s poročilom o korupciji v okviru splošnega mehanizma pravne države; poziva Komisijo, naj v prihodnja poročila o pravni državi vključi priporočila za posamezne države, skupaj z roki za izvajanje, cilji in konkretnimi političnimi ukrepi, ki jih je treba sprejeti; poudarja, da so pričakovanja državljanov visoka, kot je poudarjeno v peticijah, kjer pozivajo k hitremu in učinkovitemu odzivu na ravni Unije, da bi odpravili kršitve načela pravne države;
20. poudarja, da je vloga organizacij civilne družbe še posebej pomembna in da morajo biti sposobne delovati brez neupravičenega vmešavanja državnih organov; poziva Komisijo, naj spodbuja odprt, pregleden in reden dialog s predstavniškimi združenji in organizacijami civilne družbe, vključno z organizacijami in združenji žrtev terorizma, da bi upoštevali vse njihove pomisleke in jih učinkoviteje vključili v vse faze cikla pregleda; poudarja, da je treba omogočiti predložitev v vseh uradnih jezikih EU in zagotoviti tematsko strukturirana posvetovanja, da bi povečali učinkovitost postopka in količino dragocenih povratnih informacij, ter da je treba organizirati daljša obdobja posvetovanja, da bi zagotovili ustrezno sodelovanje vseh organizacij civilne družbe in nevladnih organizacij, tudi manjših; poziva države članice, naj pri izbiri vključenih organizacij civilne družbe in nevladnih organizacij uporabljajo načeli preglednosti in

¹² Okvirni Sklep Sveta 2008/913/PNZ z dne 28. novembra 2008 o boju proti nekaterim oblikami in izrazom rasizma in ksenofobije s kazensko-pravnimi sredstvi.

¹³ Direktiva Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost.

razkritja izbire;

21. predlaga vzpostavitev „platforme državljanov za pravno državo“, digitalne platforme, ki bi jo gostil Parlament in ki bi državljanom omogočala poročanje o pomanjkljivostih, izpostavljenosti in kršitvah pravne države ter izmenjavo izkušenj; meni, da bi bila ta platforma v skladu s cilji iz člena 11(1) PEU in željo Parlamenta, da deluje kot most med državljani in EU, tako da jim omogoča medsebojno izmenjavo izkušenj in mnenj ter ustvarja dostopen javni forum za neposredno izmenjavo individualnih in kolektivnih pričevanj, ki ga je mogoče neposredno deliti in pokazati vsem, ki spremljajo pravno državo in druge vrednote iz člena 2 PEU, kot so institucije EU, odvetniki, organizacije civilne družbe, varuhi, novinarji in raziskovalci; poudarja, da Parlament ne bi imel obveznosti, da ukrepa v zvezi s temi pričevanji, vendar bi platforma omogočila boljše razumevanje pomislekov posameznih državljanov, omogočila večjo prepoznavnost groženj, pomanjkljivosti in kršitev vrednot iz člena 2 PEU po vsej Uniji ter navsezadnje izboljšala kulturo pravne države in sodelovanje institucij EU z državljani; predlaga, da bi lahko bila platforma tudi vir informacij za pripravo peticij tistih, ki poročajo o enakih težavah s pravno državo;
22. poudarja pomen, ki ga ima verodostojnost za Evropsko unijo v okviru pristopa, saj osredotočanje na neodvisnost sodstva v državah kandidatkah in potencialnih državah kandidatkah, medtem ko v Uniji potekajo polemike in ostajajo nerešene težave v zvezi z istimi zadevami, negativno vpliva na celotni proces; poudarja, da bi morala Komisija upoštevati posebno poročilo Evropskega računskega sodišča o podpori EU za pravno državo na Zahodnem Balkanu iz januarja 2022, saj podpira to točko; poziva Komisijo, naj se v pristopnem procesu izogiba negativnim posledicam slabe verodostojnosti zaradi vprašanj pravne države, in poudarja, da bi morala Komisija proaktivno reševati notranja vprašanja, hkrati pa si z državami kandidatkami prizadevati za pravno državo;
23. je zaskrbljen zaradi gozda v Białowieży, kjer se ne spoštuje okoljska zakonodaja EU o gospodarjenju z gozdovi, kot je navedeno v peticiji št. 0805/2017, ki so jo vložili poljski državljani; poziva Komisijo, naj peticijo upošteva in nadalje razišče učinke zidu na rastlinstvo in živalstvo, ter ponovno poudarja, da bi morala Komisija to vprašanje obravnavati v priporočilih za Poljsko za posamezne države;
24. izraža svojo popolno solidarnost in polno podporo vsem žrtvam terorizma; obsoja dejstvo, da se sedanje vlade pogajajo z voditelji oboroženih skupin; obžaluje, da so nekateri primeri terorističnih napadov še vedno nerešeni, zlasti 379 nerešenih umorov, ki jih je zagrešila teroristična skupina ETA¹⁴.

¹⁴ Obisk za ugotavljanje dejstev v Vitorii in Madridu, Španija, o 379 nerešenih primerih umorov, ki jih je zagrešila teroristična skupina ETA.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	15.3.2022
Izid končnega glasovanja	+: 20 -: 9 0: 5
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Alviina Alametsä, Andris Ameriks, Marc Angel, Margrete Auken, Jordan Bardella, Alexander Bernhuber, Markus Buchheit, Ryszard Czarnecki, Tamás Deutsch, Francesca Donato, Eleonora Evi, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Emanuil Frangos (Emmanouil Fragkos), Gianna Gancia, Aleksis Jeorgulis (Alexis Georgoulis), Peter Jahr, Stelios Kibropoulos (Stelios Kypouropoulos), Cristina Maestre Martín De Almagro, Dolors Montserrat, Ulrike Müller, Emil Radev, Frédérique Ries, Alfred Sant, Massimiliano Smeriglio, Yana Toom, Loránt Vincze, Michal Wiezik, Tatjana Ždanoka, Kosma Złotowski
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Isabel Benjumea Benjumea, Maite Pagazaurtundúa, Dimitris Papadakis (Demetris Papadakis), Anne-Sophie Pelletier

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

20	+
PPE	Isabel Benjumea Benjumea, Alexander Bernhuber, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Peter Jahr, Stelios Kibropoulos (Stelios Kypouropoulos), Dolors Montserrat, Emil Radev, Loránt Vincze
Renew	Ulrike Müller, Maite Pagazaurtundúa, Frédérique Ries, Yana Toom, Michal Wiezik
S&D	Andris Ameriks, Marc Angel, Cristina Maestre Martín De Almagro, Dimitris Papadakis (Demetris Papadakis), Alfred Sant, Massimiliano Smeriglio

9	-
ECR	Ryszard Czarnecki, Emanuil Frangos (Emmanouil Fragkos), Kosma Złotowski
ID	Jordan Bardella, Markus Buchheit, Gianna Gancia
NI	Tamás Deutsch
The Left	Aleksis Jeorgulis (Alexis Georgoulis), Anne-Sophie Pelletier

5	0
NI	Francesca Donato
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Margrete Auken, Eleonora Evi, Tatjana Ždanoka

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani